

Przyszłość Handlu Światowego,

Wydawnictwo Pedagogiczne, Kielce 1992

Autor: Dr Tadeusz T. Kaczmarek

Spis treści

Wstęp.....	9
Rozdział I — Co się dzieje w gospodarce światowej? . . .	11
1. Przyczyny zaburzeń w gospodarce światowej.....	11
2. Poszukiwanie dróg rozwiązania	15
—Co to jest GATT?	
—Polska w GATT.	
—Ostatnia runda urugwajska.	
—Co to jest UNCTAD?	
3. Co to jest COCOM i jakie ma cele?	19
—Jakie towary są objęte kontrolą ?	
—Które kraje są objęte kontrolą ?	
—Struktura i organizacja COCOM-u.	
—Sprzeczne interesy USA i Europy Zachodniej.	
—Jaka jest skuteczność kontroli COCOM-u ?	
—Wnioski na przyszłość.	
Rozdział II — Pozorne otwieranie się gospodarek krajów rozwiniętych.....	25
1. Wolny handel a współczesny protekcyjnizm.....	25
2. Nowe tendencje w handlu światowym.....	26
3. Protekcyjnizm w handlu światowym.....	27
4. Protekcyjnizm narodowy a wspólna polityka handlowa EWG	31
5. Bariery w handlu międzynarodowym	35
Rozdział III - Zadłużenie i sposoby jego przezwyciężenia. . .	38

1. Zadłużenie światowe i próby jego rozwiązania	38
—Jakie były przyczyny powstania kryzysu finansowego ?	
—Zadłużenie krajów postkomunistycznych.	
—Poszukiwanie sposobów rozwiązania.	
—Możliwości rozwiązania zadłużenia Polski.	
—Czy kryzys zadłużeniowy ma charakter globalny ?	
2. Handel bez pieniędzy.....	44
—Handel kompensacyjny.	
—Debt for equity swap.	
—Praktyczny handel długami.	
3. Leasing - ułatwienie w działalności gospodarczej	50
—Jak zawiera się umowa leasingu ?	
—Jaki jest zakres handlu wymiennego ?	
Rozdział IV - Konfrontacja ekonomiczna Północ - Południe.	54
1. Wzrost, zastój, czy równowaga gospodarcza ?	54
—Pragnienie dalszego wzrostu.	
—Zmiana w układzie sił.	
—Nie niszczyć zasobów naturalnych.	
—Stabilizacja liczby ludności.	
—Sposoby łagodzenia nierównowagi.	
2. Zaczofanie techniczne a handel światowy.....	59
—Co przyniesie biednym „nowa rewolucja przemysłowa" ?	
—O jakie konsekwencje chodzi ?	
—Dążenie do globalnych rozwiązań.	
—Bariery uprzemysłowienia krajów rozwijających się.	
—Zależność krajów nżej rozwiniętych od krajów uprzemysłowionych.	
—Wyzwanie technologiczne.	
—Biedni nie mają wyboru.	
3. Nie tylko handlowy konflikt Północ-Południe.....	68
—Znaczenie krajów rozwijających się..	

—Wymiana handlowa Polski z krajami rozwijającymi się.	
—Jak poprawić sytuację w przyszłości ?	
4. Jaki model nowego ładu ekonomicznego ?	73
—O co chodzi krajom rozwijającym się ?	
—Jakie inne rozwiązanie ?	
—O co naprawdę chodzi ?	
5. Czy dojdzie do wojny ekonomicznej ?	77
—Narzędzia wojny handlowej.	
—Manipulowanie kursem wymiany walut.	
—Handlowa wojna amerykańsko - japońska.	
 Rozdział V - Znaczenie handlu ropą naftową, i węglem dla gospodarki światowej.....	 83
1. Koniec taniej ropy.....	83
—Jaka jest pozycja OPEC na rynku naftowym ?	
2. Najwięksi producenci i największy eksporterzy węgla.....	88
-Produkcja węgla.	
-Przyszłość handlu węglem.	
3. Świat poszukuje odnawialnych źródeł energii	94
 Rozdział VI - Europa zjednoczona - jakie korzyści dla innych krajów ?	 97
1. Początki politycznego i gospodarczego zjednoczenia Europy Zachodniej.....	97
2. Powstanie zintegrowanego rynku wewnętrznego EWG...	100
—Istota i realność nowego etapu integracji EWG.	
—Konsekwencje budowy jednolitego rynku wewnętrznego EWG dla Polski.	

2. Perspektywy i konsekwencje stowarzyszenia Polski z EWG. 109

Zamiast zakończenia	114
Literatura.	118

Wstęp

Świat współczesny jest skłócony politycznie i gospodarczo w stopniu niespotykanym w dotychczasowej historii. Ustalony po II wojnie światowej podział stref wpływów łamie się i rozpada na naszych oczach. Euforia stworzenia świata uporządkowanego, bez konfliktów - nie spełniła się ani w 1945 roku, ani w naszych czasach.

Powstają jakościowo nowe zjawiska, których nie ujmują podręczniki akademickie nie tylko z uwagi na ich kontrowersyjny charakter, ale również tempo ich powstawania i rozwoju. Zjawiska te są zbyt świeże i niedojrzałe, aby można je uogólnić i zakładać w podręcznikowe formuły. Na to będzie trzeba jeszcze poczekać.

Ale co się naprawdę stało? O co chodzi? — Chodzi o to, że nie ma już wolnego handlu. Świat dzieli się coraz bardziej, a powstające bloki i ugrupowania zamykają się w coraz większym stopniu. Prawda jest taka, że piękne słowa o wolnym handlu są jedynie zasłoną dymną nad praktykami protekcjonistycznymi, zwłaszcza państw gospodarczo najwyżej rozwiniętych. Rzecz jednak w tym, że nie ma tutaj zwycięzców. Kraje stosujące protekcjonizm równocześnie „duszą” własne gospodarki. Dziwna jest dialektyka narastających antagonizmów w przeddzień dwudziestego pierwszego wieku.

Książka, którą Czytelnik wziął do ręki, ukazuje w sposób przystępny skomplikowane mechanizmy rządzące współczesną gospodarką światową. Mało jest u nas publikacji na ten temat, a informacje w piśmie fachowych są zwykle skąpe i fragmentaryczne. Twierdzenia i pewne uogólnienia w tej książce podbudowuje danymi liczbowymi oraz literaturą przedmiotu.

W rozdziale I podaje przyczyny zaburzeń w gospodarce światowej. Następnie bada mechanizmy, które zamiast przynosić poprawę kondycji gospodarki międzynarodowej pchają ją na dno. W II rozdziale, na tle tendencji w handlu światowym, pokazuje niebezpieczne zjawisko zamykania się gospodarek krajów wysoko rozwiniętych. Mówiąc o petli zadłużenia w III rozdziale wskazuje na przyczyny powstania długu o zasięgu światowym, perspektywy i szanse jego rozwiązania oraz wynikające z tego implikacje dla Polski. Równocześnie udowadniam, że w tak skomplikowanej sytuacji

istnieje, co prawda ograniczona, mozliwosc prowadzenia handlu wymiennego.

W tym momencie narzuca sie pytanie: co dalej? - W rozdziale IV zastanawiajac sie nad wzrostem, zastojem, czy rownowaga gospodarcza analizuje narastajace przyczyny zblizajacej sie dosc szybko konfrontacji Poludnia z Pólnoca

Jest to jakby kulminacyjny moment ksiazki. Ostatnia wojna na Bliskim Wscho-dzie jest najlepsza tego egzemplifikacja.

Ograniczenie wolnego handlu dotyczy takze ropy naftowej i wegla. Wydaje sie, ze ta krótka historia perturbacji cenowych w tej dziedzinie jest pouczajaca lekcja (V rozdzial).

Wreszcie w rozdziale VI zastanawiam sie, na ile szczerza i prawdziwa jest tendencja krajów EWG i EFTA do prowadzenia wolnego handlu. I ta iluzja nikt nie pod naporem partykularnych interesów panstw i narodów. Co przyniesie nowa Europa Zjednoczona? Kto odniesie korzysci, a kto poniesie straty?

Mam nadzieje, ze ksiazka ta dostarczy sporo informacji do przemyshen na temat tego, czy nadejdzie ozywienie, czy tez nastapi krach gospodarczy w przed-dzien XXI wieku. W ten sposob kazdy Czytelnik ma szanse dopisania własnego zakonczenia.

Zapraszam szanownego Czytelnika do lektury.

Autor